

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
4 martie 2023
Clasa a V-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

A fost odată, este sau va fi (nu se știe sigur) un Împărat-Croitor. I se spunea așa, pentru că, în împărăția lui, totul trebuia să fie foarte bine îmbrăcat cu veșminte croșetate din lână colorată. Toți supușii purtau, de când se nășteau și până când închideau ochii, salopete tricotate care îi acopereau din cap până-n picioare. Nu vedeai niciodată cum arată un om fără salopetă, nici dacă era vorba despre părinți, soți sau copii. Nou-născutul era bine încotoșmănat de niște funcționari împărătești numiți special pentru sarcina asta, pe întuneric, din primul minut de viață.

Oamenii priveau lumea prin ochiurile minuscule ale firelor de lână și se deosebeau între ei prin culorile și modelele diferite ale salopetelor. De spălat, toți se spălau îmbrăcați, ceea ce era practic, pentru că astfel se spălau, în același timp, și corpul, și haina.

Dacă voiai să arăți altfel decât restul lumii, mai trăgeai pe deasupra un alt model de salopetă, dar nu aveai voie să te dezbraci vreodată de vreuna, astfel încât cei dornici de schimbare sau care se plictiseau ușor ajungeau să poarte și câte șapte salopete una peste alta. Nu-i nevoie să mai spun cât de cald le era. Și, oricum, numai unii oameni mari aveau voie să-și schimbe culorile. Copiii – niciodată. La școală, de exemplu, aveai voie doar cu o salopetă albă în partea de sus și neagră în cea de jos. Profesorii nu puteau deosebi un copil de altul și nici nu voiau s-o facă. Primul lucru pe care îl învățați, așadar, la școală e că un om mic nu e deosebit în niciun fel și că trebuie să muncești foarte mult ca să ai dreptul să fii altfel. Eu, unul, nu știu dacă asta era o lecție bună sau rea. Voi ce credeți?

Dar v-am zis că, în ținutul Împăratului-Croitor, totul trebuia să fie îmbrăcat. Adică nu doar oamenii. Ci și câinii, și pisicile, și vacile. Fiecare oaie din turmele nesfârșite de care împărăția avea nevoie ca să înveșmânteze totul avea hăinuța ei colorată, peste blană. Împărăția avea vânători speciali care trebuiau să prindă verighetele, tigrii, girafele, lupii, ba chiar și păsările și găngăniile, și să le îmbrace în salopete. Asta se întâmpla foarte rar, pentru că fiarele sălbatice fugiseră de mult din împărăție și nimeni nu-și mai amintea de câtă vreme rândunelele, berzele și cocorii nu se mai întorseseră din țările calde. Copacii, iarba și florile nu avuseseră cum să fugă, așa că nu era plop fără gulerul lui roz, nici stejar fără mantie albastră, nici pajiște neacoperită de covoare peste covoare, adunate de-a lungul veacurilor, încât, dacă i-ar fi dat cuiva prin cap să ajungă la iarbă, ar fi trebuit să sape o groapă de un kilometru adâncime.

Imaginați-vă că orice lucru sau vietate – casele, de pildă – avea propria salopetă impermeabilă. Mingile sau orice jucărie, la fel. Instrumentele muzicale, așijderea. Să îmbraci trompetele sau tobele în hăinuțe groase de lână făcea ca muzica să se audă foarte încet și să nu deranjeze pe nimeni. Fiecare pagină de carte era închisă într-un plic de lână. Cuvintele însele nu aveau voie să fie dezbrăcate, deși, dacă mă întrebați cum faci să îmbraci un cuvânt, o să vă spun că e destul de greu de explicat copiilor. Așteptați să mai creșteți nițel. Singurul lucru din împărăție care nu putuse fi îmbrăcat pe de-a-ntregul era Soarele. Dar Împăratul-Croitor găsisese și pentru asta soluții. În fiecare zi, un car special se plimba pe linia orizontului, cu un covor mare și rotund, ținut drept pe niște scânduri, și care acoperea tot timpul Soarele. Cu Luna fusese mai simplu. Luna e mult mai mică decât Soarele,

mai aproape și nici nu te frige. O echipă de cosmonauți zbura o dată pe an și mai tricota în jurul ei încă o căciulă de lână colorată. Astfel, majoritatea oamenilor, când se gândeau la Soare și la Lună, își imaginau doar peticele rotunde de lână și nici prin cap nu le trecea cât de strălucitoare erau corpurile cerești, în spatele „hainelor” lor. Astfel, întreaga lume le era necunoscută oamenilor, pentru că nu vedeau decât cel mai nou strat de haine care o acoperea. Doar cărturarii se ocupau cu straturile mai vechi.

Vlad Stroescu, *Povești somnifere*

B.

Odată am găsit două pungi de la Barneys' pline cu pulovere de cașmir mâncate de molii. Nu mi-au trebuit decât trei dolari și douăzeci și cinci de cenți ca să le fac să intre la apă la o spălătorie și am reușit pe urmă să-mi fac din lâna lor, groasă ca o pâslă, o haină nouă de iarnă, umplută cu fulgi din niște perne vechi. Iar mânecile care mi-au rămas de la pulovere le-am cusut și am făcut din ele niște ciorapi lungi. Restul peticelor le-am cusut între ele și mi-am făcut un ghiozdan cu numele meu, Theodora Tenpenny, brodat cu o ață pe care am scos-o dintr-o trusă de cusut de hotel găsită în șifonierul bunicului meu.

Altă dată am găsit un snow-board nou-nouț, care s-a transformat într-un raft de cărți destul de bun.

Bineînțeles, toate astea se întâmplau pe vremea când credeam că cele mai minunate lucruri pe care le poți găsi pe străzile New Yorkului sunt... lucruri.

Dar o iau prea repede înainte.

Mă întorceam de la magazinul de articole de menaj într-o zi din aia înăbușitoare de iulie, în care nu-ți dai seama ce e mai fierbinte: soarele care arde deasupra sau trotuarul care frige dedesubt. După felul lipicios în care lipăiam pe asfalt, mi-am dat seama că tălpile tenișilor începeau să mi se topească. Adică tălpile a ce mai rămăsese din tenișii mei.

Făcusem toată clasa a șaptea în tenișii ăștia, dar n-au mai putut ține pasul cu mine peste vară, când creșteam într-o zi cât alții într-un an. Deja tăiasem pânda ca să-mi eliberez degetele și strânsesem șireturile la limită, dar, în timp ce-mi târșăiam picioarele pe lângă bistrourile* coreene și magazinele de biciclete personalizate de pe Hudson Street, era tot mai clar că ceva o să cedeze. Cel mai probabil cusăturile.

Dar până să se întâmple asta, mi-au picat ochii pe o minunăție. Chiar când am dat colțul pe strada noastră, Spinney Lane.

O pereche de pantofi cocoțată pe o cutie poștală. Nu genul de pantofi de prințesă pe care i-ai putea vedea prin cartierul ăla, strălucitori și cu tocuri înalte, ci o pereche de teniși! Erau noi-nouți și, la o privire mai atentă, chiar pe mărimea mea: 35, extra lați. Da, culorile erau țipătoare, iar proprietarul, dintr-un motiv sau altul, îi pictase manual. Dar îmi veneau bine. Numai asta conta. [...]

Dar, în timp ce-mi scoteam încălțările vechi, îmi răsuna în minte vocea bunicului Jack: „Cum adică? Pantofii ăștia mai au încă multă viață în ei! Bine, dacă trebuie cu adevărat... Uite, dă-mi mie șireturile. Găsesc eu ceva de făcut cu ele.”

Tocmai mă oprisem o clipă să savurez victoria de a fi găsit așa o comoară, când un taxi din fața mea a demarat* în trombă, lăsând în mijlocul străzii o pată închisă la culoare și lipicioasă.

Laura Marx Fitzgerald, *Theodora Tenpenny și tabloul pierdut*
(traducere de Lavinia Braniște)

**bistro* – mic restaurant

**a demara* – a se pune în mișcare, a porni

C.

TEATRUL MUNICIPAL „MATEI VIȘNIEC” SUCEAVA
prezintă

Director General,
Carmen Veronica Steicliuc

Primăria Municipiului Suceava
Consiliul Local Suceava

EXTRATERESTRUL CARE ÎȘI DOREA CA AMINTIRE O PIJAMA

(o poveste de adormit copiii și de trezit ușor părinții)

de MATEI VIȘNIEC

premieră
5 mai 2019
ora 17:00

Regia artistică: IOAN BRANCU
Scenografia: Ana Maria Condruz
Light-design: Lucian Moga
Compoziția muzicală: Tibor Cári
Coregrafia: Andreea Duță
Video design: Andrei Cozlac
Regia tehnică: Cătălin Rodenciu

Cu: Clara Popadiuc
Răzvan Bănuț
Alexandru Marin
Horia Butnaru
Diana Lazăr
Cristina Florea
Delu Lucaci
Bogdan Amurăriței
Cătălin Ștefan Mîndru

Stagiunea 2018-2019

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:
 - a) „picioarele”, „chiar”, „privire”.
 - b) „lipicios”, „șireturile”, „dornici”.
 - c) „ochii”, „fugiseră”, „echipă”.
 - d) „încinsă”, „frige”, „ceva”.

2 puncte
2. Sunetul „i” este vocală în toate cuvintele din seria:
 - a) „cașmir”, „copiilor”.
 - b) „echipă”, „hăinuță”.
 - c) „vechi”, „căciulă”.
 - d) „voiau”, „învățați”.

2 puncte
3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în enunțul: „Oamenii priveau lumea prin ochiurile minuscule ale firelor de lână și se deosebeau între ei prin culorile și modelele diferite ale salopetelor.” sunt, în ordine:
 - a) *cercetau, masive, felurite.*
 - b) *contemplau, uriașe, variate.*
 - c) *vedeau, mărunte, distincte.*
 - d) *zăreau, majuscule, identice.*

2 puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Transformă propoziția „Un taxi din fața mea a demarat în trombă.”, astfel încât să fie propoziție simplă. **2 puncte**
5. Transcrie, din textul A, două cuvinte din câmpul lexical al animalelor. **2 puncte**
6. Construiește câte un enunț cu alte două sensuri ale cuvântului subliniat în secvența: „creșteam într-o zi cât alții într-un an”. **2 puncte**
7. Scrie verbul din secvența „[eu] am făcut din ele niște ciorapi lungi” la timpul imperfect și la timpul perfect simplu, păstrând în ambele cazuri numărul și persoana verbului. **2 puncte**
8. Formulează un enunț, utilizând substantivul „salopete” la numărul singular, forma articulată nehotărâtă. **2 puncte**
9. Alcătuieste un enunț interogativ, în care substantivul „croitor” să fie atribut. **2 puncte**
10. Rescrie corect mesajul unui copil către un extraterestru: „— Prietene, îți v-oi dăruii o pijama cu tigri!”. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Ce elemente vestimentare îți atrag atenția în textul C? Numește două dintre acestea, raportându-te la titlu și la elementele vizuale. **6 puncte**
2. Scrie ideea principală din primul paragraf al textului A. **6 puncte**
3. Explică, în două-trei enunțuri, atitudinea naratorului identificată în secvența selectată din textul A: „Eu, unul, nu știu dacă asta era o lecție bună sau rea. Voi ce credeți?”. **6 puncte**
4. De ce păsările nu au putut fi îmbrăcate? Formulează răspunsul în unu-două enunțuri, valorificând informațiile din textul A. **6 puncte**
5. Dacă ai putea să îi dai Împăratului-Croitor un sfat referitor la haine, ce i-ai spune? Motivează răspunsul, în 50 – 70 de cuvinte, valorificând textul A. **8 puncte**
6. Ce trăsătură a bunicului Jack, personajul din textul B, reiese din secvența următoare: „Cum adică? Pantofii ăștia mai au încă multă viață în ei! [...] Uite, dă-mi mie șireturile. Găsesc eu ceva de făcut cu ele.”. Prezintă trăsătura, în două – trei enunțuri. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți că Theodora Tenpenny, personajul din textul B, se întâlnește cu personajul din textul C.

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare prin care au trecut împreună.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.